„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИ БАРАКАЛИ БЎЛСИН!

Янгийўл бошқармасидаги «Коммунизм» колхозида терим агрегатлари зудлик билан ремонт қилинаяпти. Суратда: колхознинг 4-бригадаси механизатори ўртоқ Назипа Бегимова ремонтдан чиқарилган терим машинасини синовдан ўтказмоқда.

З. Шохобиддинов фотоси.

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги 2-«Оққўрғон» совхози пахтакорлари йиғим-терим мавсумига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. «Оқ олтин» далаларида 110 терим машинаси ишлайди. Ҳозиргача улардан 90 таси сифатли ремонтдан чиқариб қўйилди. Суратда: совхоз устахонасининг илғор слесари ўртоқ Абдимутал Паттаев ўзи ремонт қилган агрегатни сўнгги марта кўздан кечирмоқда.

А. Тўраев фотоси.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 169 (2887). | Жума, 28 август 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XIV ПЛЕНУМИГА

ЗАРБДОР ФРОНТ

Бугун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг навбатдаги XIV пленуми очилади. Пленум ғоят муҳим масалаларни: КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш тўғрисидаги қарорларининг қандай бажарилаётганлиги, йиғим-теримга тайёргарлик ҳамда пахта теримини муваффақиятли ўтказиш юзасидан республика партия ташкилотларининг вазифалари ва республикада халқ маорифини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилади.

Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантириш, мамлакатда коммунистик мўл-кўлчиликни вужудга келтиришга ғоят катта эътибор бермоқдалар. КПСС XXII съезди ва Марказий Комитет Пленумлари, айниқса декабрь ва февраль Пленумлари қабул қилган тарихий қарорларда, ўртоқ Н. С. Хрущевнинг доклад ва нутқларида бу соҳадаги вазифалар аниқ ва равшан, ленинча донолик билан кўрсатиб берилди. Эндиликда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш партиямизнинг, бутун совет халқининг ғоят муҳим ва жанговар вазифаси бўлиб қолди.

Февраль Пленуми қабул қилган қарорда кўрсатилганидек, қишлоқ хўжалигини янада тез юксалтириш — коммунистик қурилишнинг зарбдор фронти, бутун партиянинг, бутун халқнинг ишидир. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш йўлида катта қадам бўлади, КПСС XXII съезди қабул қилган партия Программасини амалга оширишга қўшиладиган муҳим ҳисса бўлади.

Партиямиз Марказий Комитетининг декабрь ва февраль Пленумларидан буён қисқа вақт ўтди. Бу давр партиямиз белгилаётган тадбирлар ҳаётий эканлигини, совет кишиларининг туб мақсадлари ва истакларини ифода этганлигини ва бу тадбирларнинг муваффақиятли амалга оширилаётганлиги натижасида Ватанимиз куч ва қудрати янада ошиб, халқ фаровонлиги яхшиланиб бораётганлигини турмуш амалда кўрсатмоқда. Ўртоқ Н. С. Хрущев Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Олий Советининг тантанали мажлисида сўзлаган нутқида бундай деган эди: «Партия Марказий Комитетининг декабрь ва февраль Пленумлари белгилаб берган тадбирларнинг амалга оширилаётганлиги натижасида қишлоқ хўжалиги тағин ҳам баландроқ марраларга чиқиб олмоқда. Дастлабки натижаларга шу йилнинг ўзидаёқ эришилажаги шак-шубҳасиздир. Бунинг учун бизда ҳамма имкониятлар бор. Мамлакатнинг кўпчилик районларида яхшигина ҳосил етиштирилди».

Республикамиз партия ташкилоти ва меҳнаткашлари февраль пленуми қарорларини, ўртоқ Н. С. Хрущев кўрсатмаларини амалга ошириш учун курашиб, қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантиришда дастлабки муваффақиятга эришдилар. Буни областимиз мисолида ёрқин кўриш мумкин. Деҳқончилик ва чорвачиликда катта химия мўъжизаларидан, минерал ўғитлардан тобора кўпроқ фойдаланилмоқда. Механизация — мўл ва арзон ҳосил етиштиришда асосий ва ҳал қилувчи куч бўлиб қолди. Область колхозлари ва совхозларида ташкил этилган комплекс механизациялашган бригадалар пахтачилигимиз ривожининг, деҳқончилик маданияти тараққиётининг асоси бўлиб қолмоқда.

Тюпкочи, турсунойчи ва кўчиевчи звенолар пахта етиштиришдаги барча ишларни қудратли техника ёрдами билан бажармоқдалар. Хўжаликни интенсив равишда ривожлантираётган «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», 1 ва 2-«Оққўрғон» совхозлари, «Политотдел», Ўрта Чирчиқдаги Охунбобоев номли колхозлар ва Оққўрғон бошқармаси хўжаликларида пахта, дон ва деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида кўп ва мўл маҳсулот етиштирилмоқда, унинг таннархи арзон бўлмоқда.

Партиямиз Марказий Комитети илғор хўжаликлар тажрибасини оммалаштириш билан бирга, барча колхоз ва совхозларни илғорлар даражасига кўтариш, арзон ва юқори ҳосил етиштириш, хўжаликнинг ҳамма соҳасида комплекс механизацияни кенг жорий этиш вазифасини қўймоқда. Афсуски механизациянинг қадри-қимматига етмаётган ходимлар ҳали ҳам бор. Бундай аҳволни Бекобод бошқармасида учратиш мумкин. Шунинг учун ҳам бу ердаги баъзи хўжаликларда экинлардан олинаётган ҳосил кам. Унинг таннархи баланд, деҳқончилик маданияти юксак эмас.

Ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетлари, колхоз ва совхоз раҳбарлари қишлоқ хўжалигини интенсивлаш — партия ва халқимизнинг бош йўли ва асосий вазифаси эканлигини яна бир марта яхшироқ тушуниб олишлари ва буни ҳар бир меҳнаткаш онгига янада чуқурроқ сингдиришлари лозим. Фақат шу йўл билангина қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантириш ва мамлакатда мўл-кўлчиликни таъминлаш мумкин.

Қишлоқ меҳнаткашлари ишида ва деҳқончилигимизда энг муҳим, масъулиятли ва ҳал қилувчи пайт келди. Пахта йиғим-терими арафасида турибмиз. Мўл ҳосил нишоналари қалбимизни қувончларга тўлдирмоқда. Пахта йиғим-терими — партия ташкилотлари, республикамизнинг барча меҳнаткашлари ишига, уларнинг ишчанлик, ташкилотчилик қобилиятлари, ғайрат ва ташаббусига катта синовдир. 315 минг тонналик улкан хирмонимизнинг тақдири ҳал этиладиган кунлар бошланмоқда.

Йиғим-теримни ҳамма ерда зўр уюшқоқлик, пухта ҳозирлик билан кутиб олайлик. Пахта териш машиналари, хирмон жойлар, тош-тарози, қоп-қанор — ҳамма-ҳамма нарса катта ва ҳал қилувчи жангга тайёр қилиб қўйилсин. Об-ҳаво қийинчиликларини, табиат инжиқликларини сабот-матонат билан енгиб, мўл ҳосил тўплаган азамат пахтакорларимиз, механизаторларимиз бу вазифани ҳам шараф билан бажарадилар, республикамизнинг шонли тўйига — Ватан, эл-юртга улкан «оқ олтин» хирмони ҳадя этадилар.

Қишлоқ хўжалигимизнинг янада равнақи учун!

МЎЛ ҲОСИЛ НИШОНАЛАРИ

ЯНГИЙЎЛ. Б. Суфиев, М. Аблазизов, П. Рашидов, А. Камолов ўртоқлар уста сувчи сифатида колхозчиларнинг ҳурматига сазовор бўлишяпти. Ҳозирги кунда улар ғўзага шарбат оқизиш билан банд. Ҳар бир сувчи ҳар куни 1,5—2 гектар ерга сув тараяпти.

«Москва» колхозининг ўртоқ Тоштан ака Маҳмудов бригадаси ғўзалари ана шу сингари фидокор кишиларнинг меҳнати туфайли кун сайин гуркираб мўл ҳосил тўпламоқда. 80 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 ўрнига 30 центнердан пахта олишга аҳд қилган бу бригадада суғоришгина эмас, бошқа дала ишлари ҳам намунали йўлга қўйилган.

И. Ўринбоев.

БЕКОБОД. Пахтазор ораласангиз, миришкорларнинг меҳнати натижасини кўриб қувонасиз. Ҳар туп ғўзада 10—12 та, ҳатто 20 тадан кўсак бор. 1-«Далварзин» совхозининг 6-бўлимидаги Бобохон Отахонов бошлиқ тюпкочи звенога қарашли бу карталарда шу кена кундузда ҳам иш қизғин бормоқда.

— 40 гектар еримиз бор,—дейди Бобохон ота, — ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил топширамиз.

Даладаги қизғин меҳнат бу тюпкочи звено аъзоларининг сўзи билан иши бир эканлигини кўрсатиб турибди.

Э. Саидкаримов.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ЧИМКЕНТЛИК МУСОБАҚАДОШЛАР, ҒАЛАБА МУБОРАК!

Давлатга дон сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Қозоғистон Компартиясининг Чимкент қишлоқ область комитети ва область ижроия комитетига, Чимкент областининг колхозчилари, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва барча меҳнаткашларига табрикнома юбордилар.

Табрикномада айтиладики, область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга 10 миллион пуд ғалла ёки планда кўзда тутилганидан 2 миллион 800 минг пуд кўп ғалла сотдилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини самимий табрикладилар ва улар КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қишлоқ хўжалигини интенсивлаш тўғрисидаги қарорларини янада зўр ғайрат билан амалга оширадилар ва дон, гўшт, сут, жун ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада купайтиришга эришадилар, деб ишонч билдирдилар.

КУЗГИ ДОННИ МУДДАТИДА ЭКАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети келгуси йил ҳосили учун кузги ғалла экишнинг бориши ҳақидаги масалани кўриб чиқдилар. Қарорда шу нарса таъкидланадики, кузда экилган ғалла сўзсиз устунликка эга бўлишига қарамай, колхоз ва совхозлар бу соҳада сусткашликка йўл қўймоқдалар. Кўпчилик хўжаликлар техникани, биринчи навбатда ҳайдов тракторларини вақтида тайёрламаганликлари, ғалласи ўриб олинган майдонлардаги сомон йиғиштириб олинмаганлиги ва шу сабабли ғалла ўриб-йиғиб олиниши биланоқ ер ҳайдаш ва экишни қизитиб юбориш имконияти бўлмаётганлиги сабабли ана шундай аҳвол юз бермоқда. 10 августгача кузги ғалла экиладиган 38 минг гектарга яқин ер ҳайдалган, 107 минг тонна уруғлик тайёрланган. Аммо хўжаликлар уруғликни белгиланган кондицияга етказишга чинакамига киришганлари йўқ. Айрим область партия комитетлари ва область ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетлари, хўжаликларнинг раҳбарлари кузги ғалла экишнинг аҳамиятига етарли баҳо бермаётганликлари сабабли шундай аҳвол юз бермоқда.

Қарорда кузги ғаллани энг қулай агротехника муддатларида экиб олиш, республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхоз раҳбарларининг энг муҳим вазифаси эканлиги таъкидлаб кўрсатилади. Кузда 1 миллион 248 минг 200 гектар ерга, шу жумладан 193 минг 300 гектар сувли ерга ғалла экиш керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети область партия комитетлари ва область ижроия комитетларига, ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетларига қуйидагиларни таклиф этдилар: Беш кунлик муддат ичида ҳар бир хўжаликда кузги ғалла экишнинг аҳволини текшириб кўриш, уларга техникани, уруғликни тайёрлашда, кузги ғалла экиш учун сувли ва лалмикор ерларни ажратишда конкрет ёрдам бериш, хўжаликларга кузги ғалла экиш учун август-октябрь ойларида экиндан бўшаган ва бўшайдиган сувли ерлардан фойдаланишни тавсия этиш, бу йил давлат ресурсларидан уруғлик сотилмаслиги, балки уруғликни алмаштириб бериш назарда тутилганлиги ҳақида хўжаликларнинг раҳбарларини огоҳлантириш.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси, «Узгоссадвинконсерв» давлат комитети, область партия комитетлари ва область ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетлари зиммасига ҳар бир хўжалик ва «Узсельхозтехника»нинг ремонт корхоналари бўйича ҳайдов тракторлари, дон сеялкалари ва бошқа хил техникани ремонт қилиш, кузги ғалла экиш учун зарур бўлган барча машиналарни 15 сентябрдан кечиктирмай тўла тайёрлаш юзасидан график тузиб чиқиш ва тасдиқлаш; ҳосил йиғиб олингач ва дала сомондан тозалангач хўжаликлар дарҳол ер ҳайдашни қизитиб юборишлари устидан назорат олиб бориш; ҳайдов тракторлари ва бошқа механизмлар ремонтининг бориши, ер ҳайдаш, уруғлик тайёрлаш ва бу ишларнинг ҳаммасини юқори сифатли қилиб бажариш устидан кун сайин контроллик қилиб бориш мажбуриятини юкладилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

□ □

Кузги экинлар ҳосилдорлигини ошириш мақсадида нам тўплашни назарда тутиб ерни олдиндан суғорган ҳолда, сувли ерларда экишни (маҳаллий шароитни ҳисобга олиб) Самарқанд, Тошкент ва Сирдарё областларида сентябрь ойида, Бухоро, Қашқадарё областларида ва Сурхондарё областининг жанубий районларида октябрь ойининг биринчи ярмида туғаллаш тавсия этилди. Сувли ерларга «Безостая-1» буғдойи ва арпанинг энг юқори ҳосилли навларини экиш таклиф этилди. Лалмикор ерларда текис зонада экишни ноябрь ойида, текис-бўгри ва тоғ этаги зоналарида октябрь ойининг иккинчи ярмида ва тоғ зонасида 15 октябргача туғаллаш керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, область партия комитетлари ва область ижроия комитетларига, ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига суғориладиган ерларда гектаридан 100 центнердан дон олиш учун курашаётган комсомол-ёшлар бригадалари ишининг дастлабки натижаларини якунлаш, ана шундай бригадалар ҳар бир хўжаликда бўлишига эришиш, янгидан тузилган бригадаларга сувли ерларни, техникани, юқори ҳосилли сортли уруғларни ва минерал ўғитларни ажратиб бериш топширилди.

Фарғона ва Андижон қишлоқ область партия комитетларига ва Бухоро область партия комитетига 1 сентябргача совхозлардаги 650 та ҳайдов тракторини, плуглар ва ҳар бир тракторга иккитадан тракторчини 30 кунлик муддат билан Самарқанд ва Қашқадарё областларининг хўжаликларига ёрдам бериш учун юбориш таклиф этилди. «Узсельхозтехника» бирлашмаси зиммасига тракторларни эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш ва машиналарга техника хизмати кўрсатишни ташкил этиш мажбурияти юклатилди.

Лалмикор ерларда экишни ўз вақтида ўтказиш учун Тошкент қишлоқ область партия комитетига, шунингдек Сирдарё, Самарқанд, Қашқадарё ва Сурхондарё область партия комитетларига ҳамда область ижроия комитетларига тракторларни суғориладиган зонадаги хўжаликлардан лалмикор зонадаги ғалла экувчи хўжаликларга юбориш топширилди.

Қарорда областлар, ишлаб чиқариш бошқармалари, совхозлар, колхозлар ва механизаторлар ўртасида техника, уруғликни ўз вақтида тайёрлаш, ер ҳайдаш, машиналардан юксак унум билан фойдаланиш, барча ишларни юқори сифатли қилиб бажариш юзасидан социалистик мусобақани кенг авж олдириш зарурлиги таъкидланади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ер ҳайдаш ва кузги ғалла экишда банд бўлган колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, механизаторларга яхши маданий-маиший шароитлар яратиб бериш зарурлигини эслатиб ўтдилар.

Областларни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи таъсис этилиб, у 20 сентябрдан бошлаб ҳар 10 кунда ер ҳайдаш ва кузги ғалла экишда энг яхши натижаларга эришган областларга бериб борилади. Айни вақтда область энг яхши тракторчилар, сеялкачилар, бригадирлар, мутахассислар, совхозларнинг ишчилари ва колхозчилар, ишлаб чиқариш бошқармаларининг ходимларини мукофотлаш учун 300 сўм пул ҳам олади.

Область партия комитетлари ва область ижроия комитетларига ишлаб чиқариш бошқармалари учун биттадан кўчма Қизил байроқ таъсис этиш топширилди.

Республика ва область газеталари, шунингдек ишлаб чиқариш бошқармалари газеталари редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение бўйича давлат комитетига кузги дон экишнинг боришини кенг ёритиш таклиф этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларини, касаба союз ва комсомол ташкилотларини, барча ғаллакорларни республика ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигини кузги ғалла экишни ўз вақтида юқори сифатли қилиб ўтказиш билан нишонлашга, интенсивлаш асосида дон етиштиришни янада кўпайтиришга эришишга чақирадилар.

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ УЧУН

МАШИНА ТЕРИМИГА ШАЙМИЗ

Пахтакорларимиз республикамизнинг шонли 40 йиллик тўйини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Миришкорларимиз бу йил 2200 гектар пахта майдонидан 24 центнердан ошириб «оқ олтин» олиш ва она-Ватанга жами 4140 тонна пахта армуғон этиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Терим вақтида пахтазорларда ўнлаб «зангори кема» жавлон уради. Улар ишга шай турипти. Бу йил 3465 тонна пахтани ёки ялпи ҳосилнинг 90 процентини ана шу машиналар ёрдамида териб оламиз. 95 процент пахтани эса пунктларга қоп-қанорсиз ташиймиз.

Механизациядан кенг фойдаланиш туфайли ишда унумдорликнинг ошиши натижасида кўплаб маблағ тежаб қолинмоқда. Маҳсулот таннархи арзонлашиб бормоқда. Бу соҳада ўтган йили анчагина яхши кўрсаткичларга эришган эдик. Бу йилги юбилей йилида эса ҳар центнер пахтанинг таннархи янада арзонлашади.

Ш. ХУДОЙБЕРДИЕВ,

Бекобод. 3-«Далварзин» совхози партия комитетининг секретари.

„ЗАНГОРИ КЕМА"ГА КЕНГ ЙЎЛ

Шу кунларда деҳқонларимизнинг қувончи чексиз. Нега деганда улар йил бўйи қилган ҳалол меҳнатлари самараларини ўз кўзлари билан кўриб турибдилар. Ҳар гектар ерда ҳозирнинг ўзидаёқ етиштирилган ҳосил 35 центнерданни таъминлайди.

Ўтган йили бригадамизда юз гектар пахта майдонининг учдан бир қисми машина билан терилганди. Бу йил машинага кенг йўл очиб берамиз. Ҳосилимизнинг камида 60 процентини «зангори кема»лар ёрдамида териб оламиз.

Мен ҳам йиғим-теримда фаол қатнашаман. «Зангори кема» рулига ўтириб деҳқонларимиз етиштирган мўл ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олишга муносиб ҳисса қўшаман.

Мурод ҚУЛМЕНОВ,

Урта Чирчиқ, Куйбишев номли колхознинг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи.

ТЕХНИКА — ТАЯНЧИМИЗ

Техникада ҳикмат кўп. Буни биз ўз тажрибамиздан ҳам кўриб билдик, ишонч ҳосил қилдик. Бу йил ҳам техника кучидан ишнинг кўзини билиб самарали фойдаланаяпмиз.

Йиғим-терим вақтида ҳосилнинг кўпгина қисмини «зангори кема»ларда териб оламиз. Мен ва шеригим Аширали ҳам рулга ўтириб пахта терамиз. Теримни юқори суръатлар билан олиб бориб, планимизни республикамизнинг шонли тўйигача адо этамиз, гектаридан 25 ўрнига 30 центнердан ошириб ҳосил оламиз.

П. ТОШХУЖАЕВ.

Оққўрғон. Ленинобод колхозининг комплекс механизациялашган бригада бошлиғи.

ҚАРДОШ ЧЕХОСЛОВАКИЯГА

МОСКВА, 27 август. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрущев бошлиқ совет партия-ҳукумат делегацияси бугун эрталаб Прагага жўнаб кетди. Делегация бу қардош мамлакатга Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан бормоқда. Ана шу сафар вақтида делегация Словакия миллий қўзғолонининг 20 йиллигига бағишланган тантаналарда ҳам қатнашади.

Внуково аэродромида делегацияни Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари, совет пойтахти меҳнаткашларининг вакиллари ҳамда дипломатик корпус аъзолари узатиб қолдилар.

* * *

ПРАГА. 27 август. ТАСС мухбирлари **И. Масленников** ва **М. Никиточкин** хабар берадилар:

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев бошлиқ совет партия — ҳукумат делегациясини меҳмондўст прагаликлар бугун қизғин ва самимий кутиб олдилар. Совет партия — ҳукумат делегацияси бу ерга Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ келди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи маршали С. С. Бирюзов, Украина Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Украина ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари С. А. Ковпак, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, Совет Иттифоқининг Чехословакиядаги элчиси М. В. Зимянинлар бор.

Рузина аэродромида Н. С. Хрущевни ва делегация аъзоларини Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти Антонин Новотний, ҳукумат Раиси Йозиф Ленарт, Чехословакия Социалистик Республикасининг бошқа раҳбар арбоблари, дипломатия корпусининг аъзолари кутиб олдилар.

Антонин Новотний ва Н. С. Хрущев ўртоқлар нутқ сўзладилар.

Аэродромдан Прага Кремлигача бўлган бутун йўл давомида тўлқинланган прагаликлар Совет Иттифоқидан келган азиз меҳмонларни чин кўнгилдан табриклаб турдилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XIV ПЛЕНУМИГА

1-„Оққўрғон“ совхози интенсивлаш йўлидан дадил бормоқда ❁ Қолоқликдан — рентабелли хўжаликка ❁ Бир йил ичида ҳосилдорлик 13 центнердан 25 центнерга кўтарилди ❁ Механизатор бошлиқ трактор-далачилик звенолари — муваффақият гарови ❁ Бу йил совхозда 56 та комплекс механизациялашган звенолар ишламоқда ❁ Ҳар бир звено 28-30 центнер учун бел боғлаган ❁ Бу йил ялпи ҳосилнинг 60 проценти пўлат агрегатлар билан терилади ❁ Мавсумда далаларда 90-100 „зангори кема“ ишлайди ❁ Ҳар бир механик-ҳайдовчи 100-120 тоннадан пахта теради ❁ Совхоз ишчисининг ўртача йиллик даромади 1953 йилда 478 сўм бўлса, 1963 йилда 1090 сўмга етди ❁ Йиллик план 20 октябргача, социалистик мажбурият 7 ноябргача ❁ Пахта таннархи анча арзонлашади ❁ Марра — 27 центнер ❁ Интенсивлаш йўли — энг тўғри йўл.

1-„Оққўрғон“ совхозининг директори ўртоқ Тожимирза НАБИЕВ ҳикоя қилади

ИНТЕНСИВЛАШ ЙЎЛИДАН

Интенсивлаш — қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг бош йўли, унинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришнинг асосий йўлидир.

Хўжаликни интенсив суратда олиб бориш, биринчидан ернинг ҳар гектаридан кўп маҳсулот етиштириш, иккинчидан механизациялаш ва химиялаш асосида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва маҳсулот бирлигига меҳнат ва маблағларни энг кам сарфлаган ҳолда кўпроқ техника экинлари, дон, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар олиш демакдир.

Айтиш керакки, совхозимизнинг фидокор коллективи КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг бу тўғридаги кўрсатмалари ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг доно маслаҳатларини амалга ошира бориб, хўжаликни интенсивлаш, асосий тармоқ пахтачиликни юксалтириш, ҳосилдорликни ошириш соҳасида анчагина ютуқларни қўлга киритди.

Гапни 1962 йилдан бошлайлик. Ўша йили совхозда ҳар гектаридан бор-йўғи 13 центнердан пахта ҳосили олинди, машина билан атиги 12 процент пахта терилди. Пахтанинг таннархи анча қимматга тушди. Нега? Ахир бу совхоз имкониятлари «ЎзССР бешйиллиги» совхозининг имкониятларидан кам эмас-ку? Ери, суви, техникаси бир хил даражада, қуёш у совхознинг ҳам, бу совхознинг ҳам далаларига баравар нур сочади. Шундай бўла туриб нега «ЎзССР бешйиллиги» совхозида ҳосилдорлик ортиб боради, машина терими кўрсаткичлари юксак даражада-ку, «Оққўрғон» совхозида қолоқлик рўй беради?

Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти ана шулар тўғрисида жиддий бош қотирди. Биз бўлим бошлиқлари, бригадирлар, механик ҳайдовчилар, тажрибакорлар билан бирма-бир суҳбатлашиб, уларнинг қўйнига қўл солдик. Қолоқликнинг сабабини аниқлашга ҳаракат қилдик. Маълум бўлишича, совхозда техникадан ишнинг кўзини билиб фойдаланилмас экан. Бунинг устига кадрлар билан ишлаш ва уларнинг малакасини оширишга эътибор берилмас экан. Энг муҳими химия мўъжизалари минерал ва маҳаллий ўғитлардан яхши фойдаланилмапти. Илғорлар тажрибасини оммалаштириш эътибордан четда қолган. Квадрат экилиб, ғўзани узунасига ва кўндалангига культивация қилиш йўлга қўйилмаганлигидан, далаларни ўт босиб кетган. Ўт биринчидан ҳосилдорликнинг камайишига, иккинчидан далаларда машиналарнинг унумли ишлашига ҳалақит беради, албатта.

Биз ишни кадрларни танлаш ва уларни жой-жойига қўйишдан бошладик. Маълумки, интенсивлаш механизациялаш билан узвий равишда боғлаб олиб борилиши керак. Бундай ҳисоблаб чиқсак, бизнинг совхозда ҳар беш гектар ерга меҳнатга яроқли бир киши, ҳарбир тракторга 45 гектардан майдон тўғри келади. **Демак, механизациялаштириш — бизнинг бош йўлимиз бўлиши керак. Худди шундай қила бошладик. Энг яхши механик ҳайдовчи тракторчиларни танлаб олиб, уларни звенога бошлиқ қилиб тайинладик. Улар ишни хўжалик ҳисобида ташкил этиб, меҳнат қила бошладилар. Масалан, совхознинг биринчи бўлимига «ЎзССР бешйиллиги» совхозида колонна механиги бўлиб ишлаган тажрибали пахтакор Шавкат Атаманов бошлиқ қилиб тайинланди. Бўлимда 17 та звено тузилиб, уларнинг ҳаммасига механизаторлар бошлиқ қилиб тайинланди. Бу механизаторлар нарядсиз усул билан ишлай бошладилар. Уларга ойлик белгилаб қўйилди, ҳамма иш механизатор — звено бошлиғининг виждонига ҳавола қилинди. Натижа жуда яхши бўлди. Бўлимда бир йилнинг ичидаёқ гектаридан олинадиган ҳосил 14 центнерга кўпайди. Деярли барча ҳосил машинада терилди. Бундай звенолар бошқа бўлимларда ҳам иш олиб борди.**

Шундай қилиб, ўтган йилги дастлабки қадамимиз чакки бўлмади. Совхоз бўйича ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил олинди. 3500 тоннадан ортиқ пахта машиналарда терилди. Ўтган йилги эришган ютуқлар ҳақида гапирар эканмиз, механизация билан бирга деҳқончилик маданияти оширилганлигини, механизатор кадрларни ўқитиш, уларнинг малакасини оширишга катта эътибор берилганлигини, ўғитларни ташиб келтириш ва уларни ишлатиш, ҳарбир картанинг талаби ва иҳтиёжини ҳисобга олиб ўтказилганлигини, бегона ўтга қарши кураш, ерни ҳайдашдан тортиб, ғўза парваришининг охиригача тўхтатилмаганлигини айтиб ўтиш ҳам муҳимдир.

Эришилган ютуқлар билан кифояланиш бизга ёт нарса. Шунинг учун ҳам биз КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларида белгилаб берилган қарорларни асосий программа қилиб олиб, пахта етиштиришни янада кўпайтиришга отландик. Бу йил 2721 гектар ерга пахта экканмиз. Шуни айтиш керакки, ўтган йили бизда экиш биринчи апрелдан бошланиб, 10 майгача чўзилган эди. Бунинг натижасида ғўзанинг ривожланишида анча кечикиш рўй берган. Бу йил об-ҳаво қийинчиликларини матонат билан енгиб, экишни 20 апрелдан 1 майгача тугатдик. Чигит ердан униб чиқиши биланоқ, парваришга киришдик.

Дастлабки кунларданоқ ҳамма ерда ишни илғорлар тажрибаси асосида ташкил қилишга киришдик. Шавкат Атаманов бошлиқ бўлимнинг тажрибаси бошқа бўлимларда ва бригадаларда кенг ёйилди. **Совхоз бўйича хўжалик ҳисоби асосида ишлайдиган 56 та трактор далачилик звеноси ташкил қилдик. Бу звенолардан 25 таси нарядсиз ишлай бошлади. Бу йил ҳам ўтган йилдагидек звено бошлиқларига 100—120 сўмдан ойлик белгилаб қўйдик. Нарядсиз ишлайдиган звено бошлиғи билан бирга, бошқа аъзолари, масалан сувчисига 80 сўм, қолган ишчиларига 70 сўмдан ойлик тўлаб бордик.** Хўжалик ҳисобида ишлайдиган бошқа звеноларда эса фақат звено бошлиғининг ўзига ойлик тўланади. Қолган ишчиларига улар бажарган ишга қараб, ишнинг сифати ва миқдорига қараб наряд асосида ҳақ берилади. Совхоз дирекцияси ҳарбир звено бошлиғи, механизатор билан шартнома тузган. Шартнома бўйича дирекция звенога барча имкониятларни яратиб беришни зиммасига олади. Звено бошлиғи ва звено аъзоларига улар оладиган асосий иш ҳақидан ташқари мукофотлар бериш ҳам олдиндан айтиб қўйилган. **Масалан, звено ялпи маҳсулот олиш планини ортиғи билан бажарса, ҳосили сифатли бўлса ва таннархини камайтиришга эришса унга пландан ташқари маҳсулотнинг реализация қиммати ҳисобидан 20 процент миқдорида, агар харажатларни иқтисод қилса ва маҳсулот таннархини пландагидан анча камайтирса, иқтисод қилиб қолинган маблағнинг 25 проценти ҳисобидан ва бошқа шунга ўхшаш мукофотлар берилади.**

Ўртоқ Т. НАБИЕВ.

Ишнинг бу усулда ташкил этилиши механизатор, звено бошлиқларининг ишга бўлган масъулиятини, жавобгарлигини оширди.

Илгари механизатор ер ҳайдаш, культивация қилишда гектарни кўпайтириш учун курашадиган бўлса, эндиликда у сифат учун эътибор беради. Илгари механизатор тракторини пала-партиш ишлатадиган бўлса, энди у ўзига бириктирилган агрегатни кўз қорачиғидай ардоқлаб, ҳарбир қисмини кўздан кечириб ишлата бошлади. Илгари бригада бошлиғи ёки звено бошлиғи унинг учун ажратиб берилган маҳаллий ва минерал ўғитлардан хўжасизлик билан фойдаланиб, исрофгарчиликка йўл қўйган бўлса энди, у ҳарбир литр ёқилғини, ҳарбир килограмм ўғитни тежаб-тергаб сарфлай бошлади. Агар бундан уч-тўрт йил илгари далаларни ўт босиб кетадиган бўлса, ҳозирги пайтда механизатор звено бошлиғи бўлган карталарда ўтнинг уруғи қуриб кетди. Бир сўз билан айтганда, механизатор ишлаб чиқаришда ҳал қилувчи куч, дала хўжайини бўлиб қолди. Унга кенг эрк берилди, механизатор қанчалик меҳр қўйиб ишлаб, қанчалик мўл ҳосил олса, даромади шунчалик мўл бўлишини олдиндан беш қўлдек билиб туради. Шунинг учун ҳам у ерни экишдан тортиб, пахта йиғим-теримигача бўлган ҳарбир ишни сифатли бажаришга, агротехника тадбирларини изчиллик билан амалга оширишга ҳаракат қилади. Совхозимизда ҳарбир ишчининг ўртача йиллик даромади кўпайиб бораётганлигининг бойиси ҳам шунда. Агар **1953 йилда бир ишчининг ўртача йиллик даромади 478 сўмни ташкил этган бўлса, 1962 йили 759 сўм бўлган. Ўтган йили эса 1090 сўмданга тўғри келди. Бу механизациянинг, янгича усулнинг меваси!** Ўйлаймизки, бу йил ҳарбир ишчининг оладиган даромади янада кўпаяди. Яқинда биз ҳисоб-китоб қилиб кўрдик. Совхоз бўйича ажратилган маош фондидан жуда кўп маблағ иқтисод қилиб қолинганлиги маълум бўлди. Чунки, ҳарбир звено ишни сифатли бажариш ҳисобига ажратилган маош фондидан тежаб-тергаб фойдаланиб, кўплаб иқтисод қилишга ҳаракат қилмоқда.

Механизаторларни дала хўжайинлари дедик. Мана улар: пахтазор шунқорлари билан танишинг: Норбой Эшмуродов, Михаил Колешников, Сабила Хисомова, Хамидилла Йўлдошев, Хаким Мирзақулов, Анатолий Бугримов, Ашур Хасанов... Буларнинг ҳарбирига 35—40 гектардан ер бириктирилган. Ҳарбир звено 28—30 центнердан ҳосил етиштиришни дилига жо қилиб олиб, меҳнат қилмоқда.

Ҳозиргача барча майдондаги ғўзаларимизни 4—4,5 марта узунасига, 3,5 марта кўндалангига култивациядан чиқардик, ғўзанинг ҳолатига, ер шароитига қараб озиқлантирдик. Ҳозир тўртинчи марта суғоряпмиз. Ҳар туп ғўзада ўртача 10—12 тадан кўсак бор. Биз ҳосилдорликни ўтган йилдагига қараганда икки-уч центнердан оширишга аҳд қилганмиз. Ана шу аҳдимизнинг уддасидан чиқиш учун ғўза парваришини 5 сентябргача давом эттирамиз.

Машина теримига 2300 гектар ер ажратилган. Бошқача қилиб айтганда, биз 60 процент майдондаги ҳосилни «зангори кема»лар ёрдамида териб олишга ҳаракат қилмоқдамиз. Бу муҳим ва шарафли вазифани бажариш учун бошланган курашда ҳам бизга механизаторлар — дала хўжайинлари кўмак бермоқдалар. Машина теримини муваффақиятли ўтказиш учун нималарга эътибор бериш керак? Агар машинангиз тахт, яхшилаб ремонт қилинган бўлса-ю, лекин кадрлар ўз ишини пухта билмаса, машинани бошқаришнинг икир-чикирини билмаса, у ҳолда бутун тайёргарлик зое кетади. Ана шуни ҳисобга олиб биз механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бизда ҳаммаси бўлиб 100 та пахта териш машинаси бор, буларнинг ремонти асосан тугалланай деб қолди. Лекин авжи йиғим-терим қизиганда ишни икки сменада ташкил этамиз. Механик ҳайдовчилар сонини 150 га етказишга аҳд қилдик. Шу мақсадда совхозимизнинг ўзида махсус курс очилди. Бу курсда механик-ҳайдовчи бўлишга иштиёқ билдирган шоферлар, слесарлар, токарлардан иборат 21 киши ўқияпти. Улар 5-сентябргача механик ҳайдовчилик касбини эгаллаб оладилар.

Далаларни тайёрлаш машина теримини муваффақиятли ўтказишда ҳал қилувчи муҳим фактор ҳисобланади. Биз ўтган йилдагидан эрта, яъни 1-сентябрдан бошлаб, дефолиацияга киришамиз. Дориларни ташиб келтириб қўйганмиз. Бир сепишнинг ўзидаёқ ғўза баргининг тўла тўкилишига эришиш учун ҳаракат қиламиз. Бунинг учун эрталаб шудринг бор вақтида дори сепилади. Бу яхши натижа беради. Самолёт учолмайдиган карта бошлари ва этакларига ОДН—аппарати ёрдамида қўл билан дори сепилади. Ўқариқларни текислашни ҳам бошлаб юбордик. Трактор қайриладиган майдонларни камида 8—10 метрдан қилиб тайёрлаймиз. Бу ишга дефолиациядан кейин киришилади. Трактор юрадиган йўлларни ҳозирлашда карта бошларидаги ўқариқлар ва йўллардан фойдаланамиз. Ана шунда ғўза туплари деярли нобуд бўлмайди. Ғўза барги тупларида битта-иккита кўсак очилганда дефолиация қилинади. **Биз кам деганда 60—65 процент кўсак очилганида тахминан 15-сентябрдан бошлаб машина теримига киришамиз. Биринчи терим вақтида ҳар гектаридан 17—20 центнердан, иккинчи машина теримида эса 5—7 центнердан ҳосил йиғиб олишни мўлжаллаб турибмиз.**

Шундай қилиб авжи терим қизиган кунларда далада кам деганда ҳар куни 90 машина ишлаб туради. Теримни поток усулида ташкил этамиз. Сентябрь ойида кам деганда йиллик планнинг 40—45 проценти миқдорида пахта топширамиз. Қўлда териш ва машинада пахта териш қизиб кетган кунларда ҳар куни йиллик планнинг 5—6 проценти миқдорида пахта тайёрланади. Ана шундай қилиб суръат ошиб бораверади. Шунда биз 20-октябргача давлатга пахта топшириш юзасидан белгиланган планни, Улуғ Октябрь байрами — 7 ноябрь кунигача эса зиммага олган социалистик мажбуриятни бажарамиз.

Терилган барча ҳосил автоприцепларда қоп-қанорсиз ташилади. 100 та прицепни аллақачоноқ ремонтдан чиқариб тахт қилиб қўйганмиз.

Ҳозир ғўза парваришини давом эттириш билан бирга, йиғим-теримга қизғин тайёргарлик кўрилаяпти. Қоп-қанорлар, тош-тарози, асфальтланган хирмонлар тайёр. Биз йўл ва кўприкларни капитал ремонтдан чиқармоқдамиз. Йўл ва кўприклар қанчалик яхши тайёрланган бўлса, пахта топшириш суръати ошаверади.

Республикамизнинг ва Ўзкомпартиянинг 40 йиллиги шарафига бошланган мусобақа совхозимиз бўйлаб кенг қулоч ёйган. Ҳарбир ишчи ўз зиммасига конкрет мажбурият олган ҳолда меҳнат қилмоқда. **Масалан механик ҳайдовчиларимиз камида 100—120 тоннадан, кўпминг килограммчи теримчиларимиз эса 8—9 тоннадан мавсумда пахта териб беришга аҳд қилиб қўйишди.** Мўл ҳосил учун курашда совхозимизнинг Жуман Элчибоев, Абдусалом Маликов ўртоқлар бошлиқ бўлимлари пешқадамлик қилмоқдалар. Улар ҳар гектар ердан 28—30 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олишга аҳд қилишган.

Биз терим вақтида далада ишловчиларнинг унумли меҳнат қилиши учун ҳамма қулайликларни яратиб беришга ҳаракат қиламиз. Кўчма яслилар ишлаб туради. Ҳарбир бригаданинг дала шийпонида иссиқ овқат албатта ташкил этилади. Кундуз кунигина эмас, кечки сменада ишловчилар учун ҳам иссиқ овқат қилиб берилади. Мусобақани ҳар 10—15 кунда якунлаб, илғорларни рағбатлантириб туриш ҳам совхоз маъмуриятининг диққат марказида бўлади.

Совхозимиз коллективи хўжаликнинг бошқа тармоқлари—чорвачилик, сабзавотчиликни ҳам интенсив ривожлантириш йўлида анчагина ютуқларни қўлга киритдилар. Гўшт, сут етиштириш ўтган йилдагига қараганда бирмунча кўпайди.

Бундан 3—4 йил илгари давлатга зарар келтирган хўжалик эндиликда йилдан-йилга давлатга кўплаб фойда келтирмоқда. Совхозни қолоқликдан чиқариб, рентабель хўжаликка айлантириш йўлидаги амалга оширган тадбирларимиз кун сайин, ой сайин яхши натижалар бермоқда. Биз КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш тўғрисидаги кўрсатмаларини тинмай ишлаб чиқаришга жорий қилаборнб, мамлакатга тобора кўп пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб бериш учун курашамиз. Механизация, химиялаштириш, илғорларнинг тажрибасини оммалаштириш, бундан кейин ҳам бизнинг бош йўлимиз бўлиб қолаверади. Механизациялашган нарядсиз ишлайдиган звеноларни йил сайин кўпайтириб борамиз. Бу пахта етиштиришни кўпайтиришнинг, ҳосилдорликни ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришнинг энг тўғри йўлидир.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ, ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ВА ХИМИЯЛАШТИРИШ — МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ШАРТИ ЭКАНЛИГИНИ ҲАММА КАДРЛАРИМИЗ ТУШУНИБ ОЛИШЛАРИ ЗАРУР.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

— Балли азаматлар, — дейди биринчи бўлимнинг бошлиғи Жуманака Элчибеков (тепада). — Очилган пахталарни териб звено бошлиғи — механизатор Н. Эшмуродовга узатар экан, — мўл ҳосилдан нишона — эрта-индин дефолиацияни ҳам бошлаб юбориш керак. Ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олишга аҳд қилган экансизлар, машина теримига ҳамма нарсани тахт қилиб сўнг ишга киришсаларингиз, албатта аҳдларингизнинг уддасидан чиқасиз.

Совхознинг марказий устахонасига кирсангиз ремонтдан чиқарилиб саф тортиб қўйилган «зангори кема»ларни кўриб механизаторларнинг ғайратига балли, дейсиз. Мана бугун улар ўз ишларидан хурсанд. Дала шунқорлари — механизатор азаматлар (пастда) Х. Йўлдошев, М. Колешников, С. Иброҳимов, А. Ахмадалиев, А. Бугримов, У. Тўлабоев ўртоқлар ўзларига бириктирилган агрегатларни мавсумга тахт қилиб қўйганликлари ҳақида совхознинг бош инженери ўртоқ Я. М. Белоусовга (чапдан учинчи) қувонч билан гапириб бермоқдалар.

В. Салов фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XIV. ПЛЕНУМИГА

ХАЛҚ МАОРИФИ ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

ХАЛҚ МАОРИФИ СИСТЕМАСИ ШУНДАЙ ҚУРИЛАДИКИ, БУНДА ЁШ АВЛОДНИ ЎҚИТИШ ВА ТАРБИЯЛАШ ТУРМУШ БИЛАН, УНУМЛИ МЕҲНАТ БИЛАН МУСТАҲКАМ БОҒЛАНАДИ, КАТТА ЁШДАГИ АҲОЛИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ СОҲАСИДАГИ ИШНИ ШАХСИЙ ИСТЕЪДОДИ ВА ЖАМИЯТ ЭҲТИЁЖЛАРИГА МУВОФИҚ ЎҚИШ ВА БИЛИМ ОЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРИШ БИЛАН ҚЎШИБ ОЛИБ БОРАДИГАН БЎЛАДИ. ШУНДАЙ ПРИНЦИПЛАРГА АСОСЛАНГАН ХАЛҚ МАОРИФИ КОММУНИСТИК ЖАМИЯТ АЪЗОЛАРИНИНГ ҲАР ТОМОНЛАМА ЎСИБ ВОЯГА ЕТИШИГА, ЭНГ МУҲИМ СОЦИАЛ ПРОБЛЕМАЛАРДАН БИРИНИНГ ҲАЛ ЭТИЛИШИГА — АҚЛИЙ МЕҲНАТ БИЛАН ЖИСМОНИЙ МЕҲНАТ ЎРТАСИДАГИ МУҲИМ ТАФОВУТЛАРНИНГ БАРТАРАФ ҚИЛИНИШИГА ЁРДАМ БЕРАДИ.

(КПСС ПРОГРАММАСИДАН)

ЮКСАК ҒОЯВИЙ-ЭСТЕТИК ТАРБИЯ УЧУН

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг идеология соҳасидаги 1963 йил июнь ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг июль Пленумлари қарорлари ўқув-тарбия сифатини кўтариш, ўқувчиларни марксизм-ленинизм назарияси билан қуроллантирабориш, ҳаётга объектив муносабатда бўлиш, дунёни материалистик нуқтаи назардан тушуниш, идрок этишга тайёрлаш ва ёш авлодни атеистлар қилиб тарбиялашдаги асосий вазифаларни ҳам белгилаб берди. Мана буларнинг барчаси коммунистик жамият қурувчилари бўлган ёш авлодни шакллантириш, таълим-тарбия ишини тадрижий равишда амалга ошира боришга қаратилган тадбирлардир.

Демак, совет мактаби олдида турган шарафли вазифа ҳар қачонгидан кўра мураккаб ва масъулиятлидир. Шунинг учун ҳам Коммунистик партия ва Совет ҳукумати совет мактаби ҳақида, ўқитувчиларнинг моддий-маиший турмушини янада яхшилаш, турмуш даражаларини ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар.

Мактаб — билим ва тарбия макони. Атоқли педагог Н. К. Крупская «Политехник таълим ҳақида» мақоласида: «Бизнинг мактабимиз бирлашган меҳнат мактаби. Аммо бу мактабни Ильич хоҳлагандек қилиб йўлга қўйишни истасак, биз болаларга маълум ҳажмда меҳнат малакалари беришнигина ўйлаб қолмай, балки уларни социалистик, коммунистик меҳнатга лаёқатли кишилар қилиб тарбиялашни ҳам ўйлашимиз керак», — деган эди.

Чиндан ҳам совет мактаби, айниқса, ҳозирги кунда ана шу юксак талаблар даражасида иш олиб бормоқда. Шу муносабат билан адабиёт, тарих, жамиятшунослик сингари гуманитар фанларни ўқитишга бўлган талаб кучайди.

Совет ёшларини ҳаётга муҳаббат руҳида тарбиялаш ва эстетик завқларини ривожлантиришда совет адабиёти ва санъатининг роли беқиёс каттадир. Мактаб программа ва дарсликларидан кенг ўрин олган Ҳамза Ҳакимзода, Садриддин Айний, Ҳамид Олимжон, Ойбек, Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор, Уйғун сингари атоқли адиблар ижодини ўрганиш жараёнида ўқитувчи дарс ва дарсдан ташқари машғулот (тўгарак, китобхонлар конференцияси, адабий мунозара)ларда ўқувчиларнинг ватанга муҳаббат, дўстлик, мардлик, инсонпарварлик сингари совет кишиларига хос юксак маънавий фазилат — ҳиссиётларини тарбиялаш ва ўстиришга асосий эътиборни қаратади. Бу ғоявий-эстетик кашфиётни сингдиришда адабиёт дарсларида чуқур ўрганилиб, таҳлил этиладиган асарларнинг ғоявий мазмуни ва айниқса, ижобий образлар ўқувчиларни ҳаётга объектив муносабатда бўлиш ва юксак идеаллар руҳида тарбиялаш ғоят муҳим аҳамиятга эгадир. Мактаб педагогик коллективлари ота-оналар ва бутун жамоатчиликка таяниб ёш авлодни ахлоқий, ғоявий-сиёсий, эстетик руҳда тарбиялашга асосий эътиборни қаратганлар. Ўзаро бир-бири билан боғлиқ бўлган тарбиянинг бу уч тури 1-синф ўқувчисидан бошлаб 11-синф ўқувчисигача тадрижий равишда сингдириб борилади.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш ўринлики, бу муҳим масалани фақат мактаб зиммасига юклаб қўйиш тўғри бўлмайди.

Болага ахлоқий, ғоявий-сиёсий ва эстетик тарбия беришда ота-оналар зиммасига ҳам катта масъулият юкланади. Бу шарафли вазифани адо этишда мактаб билан оиланинг мустаҳкам алоқасига эришишимиз лозим. Бу ўринда маҳалла комитетлари ҳам муносиб ҳисса қўшишлари талаб этилади. Шу жиҳатдан Тошкент шаҳридаги «Янгиариқ», «Илғор» маҳалла комитетларининг ибратли ишларини алоҳида кўрсатиб ўтиш ўринлидир. Мазкур маҳалла комитетлари атрофига уюшган активлар меҳнаткашлар ўртасида илмий, маиший, атеистик темаларда лекция-суҳбатлар ўтказиш, тушунтириш-тарғибот ишларини жонлантириш билан бир қаторда турли тўй ва маросимларнинг ҳам кўнгилли, мазмунли ўтишига эришмоқдалар. Шунингдек, аҳоли ўртасида аҳён-аҳёнда учраб турадиган эскилик сарқитлари ва эскича одатлар қолдиқларини тугата боришга эришмоқдалар.

Шубҳасиз, бу ташаббус оилада бола тарбияси устида чинакам ғамхўрлик қилиш имконини беради.

Серқуёш республикамиз мактабларида таълим олаётган 2 миллион 100 минг ўқувчига 113 минг ўқитувчи фан асосларидан билим бермоқда. Умидимиз, келажагимиз бўлган ёш авлодни соғлом, ақли расо, жисмоний чиниққан, юксак ҳис-туйғулар эгаси этиб тарбиялашга совет педагоглари, ота-оналар ва бутун жамоатчилик бир тан-бир жон бўлиб ғамхўрлик, меҳрибонлик қилсалар коммунизм даври кишисини тарбиялашдек шарафли вазифани муваффақият билан адо этиш шак-шубҳасиздир.

У. САЛОҲИДДИНОВ,
Тошкент шаҳридаги 40-ўн бир йиллик мактабнинг ўқитувчиси.

МУҚАДДАС БУРЧ

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг халқ маорифига ва унинг ривожланишига тинмай кўрсатаётган ғамхўрлиги туфайли кейинги йилларда Калинин райони умумий таълим мактабларида ўқув-тарбия ишлари анча яхшиланди ва мустаҳкамланди. Утган ўқув йилида районимиздаги 132 та мактабда 54 минг 912 бола таълим олди. Янги ўқув йилида эса 136 та мактаб ёш авлодга билим беради.

Район халқ маорифи бўлими янги ўқув йилини муваффақиятли бошлаш учун бир қатор тадбирларни амалга оширди. Мактаб раҳбарлари составлари мустаҳкамланди ва билим ўчоқлари малакали ўқитувчилар билан таъминланди.

Янги ўқув йилида район мактабларида 3105 ўқитувчи ишлайди. Шулардан 1640 киши олий, 854 киши ўрта педагогик маълумотга эга. Ёзги канинул даврида 800 га яқин ўқитувчи олий ўқув юртлари ва ўқитувчилар малакасини ошириш институтларида сиртдан машғулотларга қатнашди.

Халқ маорифи бўлими ҳамма мактабларда болаларга пухта билим беришга, айниқса ўқувчиларда меҳнат малакасини тарбиялашга алоҳида аҳамият беради. Утган ўқув йилида мактабнинг турмуш билан боғланиши ҳақидаги Қонунни амалга оширишда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Райондаги 46 та ўнбир йиллик мактабда 731 ўқувчига ўрта маълумот билан бирга механизатор-сабзавотчи, пахтакор-механизатор, соҳибкор, чорвадор каби ихтисослар ҳам берилди.

Лекин бу соҳада район мактабларида ҳали анчагина камчиликлар бор. Жумладан ихтисослар танлаш соҳасида айрим камчиликларга йўл қўйилди. Янги ўқув йилида ана шу нуқсонларга барҳам берилади. Бунинг учун оталиқ ташкилотлари мактабларни зарур механизмлар ва мутахассис кадрлар билан етарли таъминлашлари лозим, бунда колхоз ва совхозлар мактаблар учун доимий ер участкалари ажратиб беришлари керак. Ана шунда ўқувчилар меҳнат бригадалари иши янада яхшиланади.

Ижодий меҳнат коммунистик тарбия ва шахснинг ҳартомонлама ривожланишининг негизини ташкил этади. Бизнинг муҳим вазифамиз ҳар бир ўқувчи онгига киши меҳнатсиз яшаши, жамият учун зарур бўлган моддий бойликларни яратишда қатнашмасдан яшаши мумкин эмас, деган соғлом тушунчани сингдиришдан иборат.

Меҳнат ва ишлаб чиқариш таълимини яхшилаш соҳасида кейинги беш йил ичида анча ишлар қилинди. Кўпгина таълим устахоналари қурилди ва улар етарли жиҳозланди. Аммо, саккиз йиллик мактабларда меҳнат таълими қўйилиши масаласида камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Кўпгина мактабларнинг таълим устахоналари етарли жиҳозланмади. Айрим мактабларда мутахассис ўқитувчилар етишмайди.

Мактабни қайта қуриш ўқувчилар билимининг мустаҳкамланиб боришида ижобий роль ўйнамоқда. Масалан, ўтган ўқув йилида 400 дан ортиқ ўқитувчи тўлиқ ўзлаштиришга эришди. Мактабларнинг ўзлаштириш проценти кўтарилди.

Бироқ, ҳали кўпгина ўқувчилар давлат программаси материалларини тўлиқ ўзлаштира олмаётирлар. Бунинг натижасида бир синфда иккинчи йилга қолиш ҳоллари содир бўлмоқда. Айниқса, математика, она тили, рус тили фанлари бўйича ўқувчиларнинг билим даражалари паст. Эндиликда мактабларда ўқувчиларнинг бир синфда икки йилга қолиш ҳолларига мутлақо чек қўйишни, шунингдек, мактаб ёшидаги биронта бола ҳам ўқишдан четда қолмаслигини ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Уқувчиларга чуқур билим беришда ҳамма омилларни ишга солиш даркор. Илғор ўқитувчилар тажрибаларини оммалаштириш, кўргазмали ўқув қуролларидан фойдаланиш, ўқитувчилар иши устидан контролни кучайтириш халқ маорифи ишларини яхшилашнинг муҳим шартларидан биридир.

Россия Федерацияси мактаблари ўқув процессини такомиллаштириш юзасидан яхши ташаббус бошлаб бердилар. Бу ерда телевидение орқали ўқув эшиттиришлари ташкил этилмоқда. Бу фойдали тадбир республикамизда ҳам амалга оширилса чакки бўлмасди. Шунингдек, мактабларни ҳозирданоқ кинолаштириш ва шу асосда ўқув фильмларидан кенг фойдаланишга киришиш лозим.

Бугун Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг навбатдаги пленуми ўз ишини бошлайди. Пленумда халқ маорифини ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама қилинади. Пленум материаллари ўқув-тарбия ишларини яхшилаш соҳасидаги ютуқларни оммалаштиради ҳамда келгусидаги муҳим вазифаларимизни белгилаб беради. Пленум материаллари биз учун муҳим дастур бўлиб қолиши турган гап.

А. ҚОДИРОВ,
Калинин район халқ маорифи бўлимининг мудири.

Суратда: ўртоқ А. Қодиров.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги Педагогика билимлари илмий-текшириш институти коллективи дарслик ва қўлланмалар тузиш, ўқитишнинг илғор методикасини яратиш билан бевосита шуғулланмоқда. Сиз суратда ана шу институт илмий ходимларидан бир группасини кўриб турибсиз. Институт директори, профессор С. Ражабов (ўнгдан учинчи) илмий ходимлар билан суҳбат ўтказмоқда.

З. Шохобиддинов фотоси.

ЁШЛАР ОРЗУСИ

Билим юрти коллективи номига яна уч-тўртта хат келди. Директор ўртоқ О. Мусаев конвертларни очиб, уларни кўздан кечирар экан, ҳаяжонланиб кетди. Шу заҳотиёқ мастерларни чақирди:

— Ўқиб кўринг, ажойиб гаплар бор,— деди хатларни уларга узатиб.

Қувончли сатрларни ўқиб, мастерлар ҳам беҳад севинди. Мактубларнинг бири Тошкент шаҳридаги 205-қурилиш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Пишкиндан эди. У мана, нималарни ёзибди: «...Билим юртингизда таълим олган ёшлардан Виктор Загребалов, Саиджон Хўжамбердиев, Виктор Шмидлар бизнинг қурилиш объектларимизда ишлашаяпти. Улар сиз устоз мастерларнинг берган таълимингиз, билимингиз ва ўргатган ҳунарингизни турмушда қўллаб, коллектив орасида катта обрў қозонишяпти. Бу комсомол-ёшлар қурилиш топшириқларини ортиғи билан бажариб, меҳнатда, жамоат ишларида бошқа ёшларга намуна бўлишмоқда».

Мастерлар яна иккинчи бир хатни ўқиб кўришди: «Мен 1954 йилда сизларнинг билим юртингизни битириб, машинист-экскаваторчи касбини эгаллаб чиққан эдим, — деб ёзибди Чимкентда ишлаётган Жўлдос Тўқсонбоев.— жуда кўп қурилиш объектларида ишладим. Қаерда бўлмайин, менга билим ва ҳунар ўргатган ўқитувчиларимни ҳурмат билан эслайман. Ҳукуматимиз ҳалол меҳнатларимни тақдирлаб, менга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини берди. Севинчимни сиғдиролмай, сизларга қалбдан ташаккур билдириб шу хатни ёздим...»

Пойтахтимиздаги 40-профессионал-техника билим юртига бундай хатлар тез-тез келиб туради. Билим юрти республикамизнинг кўплаб қурилишларига ҳунарманд кадрлар тайёрлаб беради.

1963-1964 ўқув йили ҳам муваффақиятли якунланди. 148 йигит ва қиз турли касб эгалари бўлиб чиқди ва улардан бир группа сувоқчи ва ғишт терувчилар Қорақалпоғистон АССРга жўнаб кетишди.

Шу кунларда ҳам билим юрти ёшлар билан гавжим. Кечагина бир неча группа ёшлар ўқишни битириб ишга жўнаган бўлса, бугун билим юрти яна ўз бағрига янги ёшларни қабул қиляпти. Бу ерда ўқиш истагини билдирган 400 дан ортиқ йигит-қиздан ариза тушди. Ёшлар ўз аризаларида қурувчи, шофер, слесарь, автокранчи, экскаваторчи ва бошқа касб эгалари бўлишга ихлоси баланд эканлигини ёзишган. Бу ёшлар албатта ўз орзуларига эришадилар.

К. МУҲАМЕДОВ.

МАҲОРАТ ЎЧОҒИ

Ўқув-тарбия ишларининг сифатини яхшилашда Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг ҳам ҳиссаси салмоқлидир. Чунки, институт ўқитувчиларга яқиндан ёрдам беради, мактаб маъмуриятларининг ўқув-тарбия ишидаги илғор тажрибаларини кенг оммалаштиради.

Институт коллективи 1963—1964 ўқув йилида шаҳар мактабларида ўқув-тарбия ишларини жонлантириш, илғор тажрибаларни изчиллик билан ўрганиш ва уни ўқитувчилар ўртасида кенг оммалаштириш соҳасида анчагина тадбирларни амалга оширди. Ўқув йили давомида методистлар томонидан 2133 соат дарс анализ қилинди. Шундан 1506 соат дарс анализи фақат ўқитувчиларга амалий методик ёрдам кўрсатиш мақсадида кузатилди. Дарсларнинг натижалари ўқитувчилар, мактабларнинг илмий бўлим мудирлари, айрим ўринларда мактаб директорлари иштирокида чуқур таҳлил қилинди. Методик ютуқ ва камчиликлар кўрсатилди. Камчиликларни йўқотиш юзасидан маслаҳатлар берилди.

Бундан ташқари 627 соат дарс илғор тажрибаларни ўрганиш мақсадида кузатилди. Методистлар машъал ўқитувчилар дарсларига қатнашиб, илғор тажрибаларни атрофлича ўргандилар. Шунингдек турли темаларда методик хат ва турли хил кўрсатмалар тайёрлаб, мактаб ва район метод кабинетларига юборилди.

Ўқитувчи ўқув-тарбия ишлари савиясини оширишда асосий фигура ҳисобланади. Демак, ўқитувчи ҳар бир дарсга мукаммал тайёргарлик кўриши керак. Дарсларнинг ғоявий-сиёсий ва илмий-методик жиҳатдан пухта бўлишига эришиш лозим. Программада кўрсатилган лаборатория машғулотларини қизиқарли олиб бориш керак.

Ўқувчиларнинг машғулотларга бўлган қизиқишини оширишда синфдан ва мактабдан ташқари ишларни конкрет планлаштириш ва уларни системали амалга оширишнинг фойдаси катта. Ўқитувчи дарс бериш жараёнида, синфдан ва мактабдан ташқари ишларни олиб боришда ўқувчиларни материалистик дунёқараш руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор бериши лозим.

Тошкент шаҳар мактаблари ўқув-тарбия ишидаги ана шу ва бошқа камчиликларни тугатишда педагогларга ёрдам бериш бизнинг муҳим вазифамиздир.

М. МИРҚОСИМОВ,
Ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг методисти.

ЯНГИ МАКТАБ

БЎКА. Охунбобоев номли колхоз янги ўқув йили бошланиши арафасида колхозчи ота-оналарнинг фарзандларига янги мактаб биносини совға қилди.

Янги мактаб биносида қирқта хона бор. Барча синф хоналарида ўқиш ва ўқитиш ишлари учун қулай шароитлар яратилган. Мактабда спорт зали, гардероб, душ, буфет ҳам мавжуд.

Колхозчи ота-оналар ўз болаларининг биринчи сентябрдан янги мактабда ўқишларидан беҳад қувонмоқдалар.

МУНОСИБ СОВҒА

Чилонзор районидаги 85-мактаб жойлашган бино кичик, синф хоналари тор эди. Лаборатория ва фан кабинетлари етишмасди. Янги ўқув йилидан бу мактаб янги бинога эга бўлади. Янги бинода ўқиш корпуси, шунингдек турли фан кабинетлари мавжуд.

— Биринчи сентябрдан бошлаб 24 та синфда 900 дан ортиқ ўқувчи бир сменада таълим олади,— дейди мактаб директори М. Маннопов. — Химия, биология, физика, география, тарих каби фанлар учун зарур бўлган ўқув ва кўргазмали қуролларга икки минг сўмга яқин пул сарфланди. 2180 сўмлик спорт инвентарлари сотиб олинди.

А. ШОМИРЗАЕВ.

БОЛАЛАР—КЕЛАЖАГИМИЗ

Болалик уйда ғийбат йўқ, дейдилар. Бу — тўғри. Чунки, болалик уй, ота-боболаримиз айтганидек, бозордир. Бола туғилган уйга бахт келади, дейдилар. Бу ҳам тўғри. Шунинг учун ҳам ота-она ўз фарзандини катта умидлар билан тарбия қилади ва ўстириб вояга етказади.

Ёш авлоднинг бугунги ва эртанги вазифаси жуда улуғ ва масъулиятлидир. Шонли партиямиз Программасида айтилганидек, улар коммунистик жамиятининг қурувчилари ва порлоқ жамиятда яшовчиларидир. Шунинг учун ҳам ёшлар фан ва техникани эгаллаб, коммунистик мўл-кўлчиликка ҳисса қўшадиган ижодий меҳнат эгалари бўлишлари керак.

Бола тарбиясини яхшилашда синф раҳбарлари ишини ота-оналар комитетининг фаолияти билан биргаликда олиб бориш муҳим роль ўйнайди.

Бизнинг фикримизча, мактабда ота-оналар комитетининг ишларини яхши йўлга қўйиш билан ота-оналарни мактабга яна ҳам яқинлаштириш, бола тарбияси билан шуғулланишнинг мазмуни ва методлари билан таништириш, мактаб ва оиланинг бола тарбиясига таъсирини кучайтириш учун кенг йўл очилади.

Комитет ҳузурида тузилган ота-оналар лекторийси мактаб билан оиланинг бола тарбиясидаги алоқасини яхшилайди, бола тарбиясидаги айрим камчиликларни йўқотиш, болага коммунистик ахлоқ нормаларини сингдира бориш каби муҳим педагогик масалаларда биргалашиб ҳаракат қилишга катта йўл очиб беради.

Ҳақиқатан ҳам бола тарбиясининг энг асосий звеноларидан бири оиладир. Чунки, бола оилада туғилади, ўсади ва унади. «Қуш уясида кўрганини қилади» дегандаридек бола ҳам ўз оиласи, қовм-қариндошлари, қўни-қўшниларида кўрганини қилади. Болада ҳали ҳаётий тажриба кам, лекин унда ҳар бир нарсани билишга қизиқиш, тақлид қилишга интилиш кучлидир. Шунинг учун оиладаги ҳар бир нарса, яъни майда-чуйдалардан тортиб, йирик оилавий масалаларгача, ўтириш-туришдан тортиб муомала ва муносабатларгача, рағбатлантиришдан тортиб огоҳлантиришгача таълим-тарбия мақсадларига бўйсундирилган бўлиши шарт.

Бунга бир неча мисол келтириш мумкин. Наби Ғозиев ТошМИда старший ўқитувчи бўлиб ишлайди. Бола-чақаси ҳам оз эмас. Унинг тўрт боласи 40-мактабда «4» ва «5» баҳо билан ўқийди. Улар одобли ва ёқимли болалар. Улар икки томонлама ғамхўрликка олинган. Бир томондан мактаб бўлса, иккинчи томондан оила. Набиака бола тарбиясида ўқитувчилар коллективи билан бирга маслаҳатлашиб ишлайди.

Исроил Обидовнинг беш боласи яхши ва аъло баҳо билан ўқийди. Уларнинг феъл-атворларига қараб ҳавасинг келади. Бу — мактабнинг ташаббуси билан Исроил аканинг оиласидаги бола тарбиясига бўлган қизиқишнинг мусбат таъсиридир. Ваҳоланки, Исроил ака оддий ишчи.

Мустафинлар оиласида эса бунга тамомила тескари ҳолни кўрамиз. У пенсионер, ичкиликка берилган. Ўзининг фарзанди билан шуғулланишга вақт тополмайди. Бола тарбияси билан қизиқиш ўрнига мактаб коллективи устидан ариза ёзиш билан овора. Натижада, боласи кўп дарс қолдиради ва анча дарсдан улгурмайди.

«Сергей менинг ўғлим, лекин сизнинг шогирдингиз, деди ғурурланиб таксиматор шофери Николай Васильевич. — Ўғлимнинг билим ва аҳлоқида нима камчилиги бор, айтинг, биргалашиб тузатайлик». «Ўғлингиз аълочи, интизомли, шундай бўлса ҳам унинг тарбиясини бўшаштирманг, кейин роҳатини кўрасиз» деб жавоб берди мактаб директори ўртоқ Тоғаев.

Абдусаттор Усмонов эса хотини билан кўп жиқиллашади, «жанжал» кўтаради. Бу каби можаро ўғиллари Абдуқаҳҳорга ёмон таъсир қилди. Бола бечоранинг хомуш юрган кунлари кўп бўлади. Мактабда унинг кўнглини кўтариш қийин. Натижада, беш фандан ўзлаштиролмайди. Бу жуда ачинарли-ку!

Юқоридаги мисоллардан шундай хулоса чиқариш мумкинки, боланинг ўқишдаги муваффақиятлари, хулқи, ота-оналарнинг, оиладаги бошқа аъзоларнинг феъл-атворига, уйдаги саранжомлик ва ҳамжиҳатликка боғлиқдир.

Болага тўғри тарбия бериш учун оиладаги катталарнинг ўзи яхши тарбияланган бўлишлари ва улар бола тарбияси билан ҳамма вақт, ҳамма жойда шуғулланишлари керак. Чунки, бола тарбияси — умумхалқ ишидир.

Ота-оналар, оиладаги катта кишилар онгидаги бой-феодал ва буржуа сарқитларини бутунлай йўқотмасдан, динни — хурофий жирканч одатларнинг зарарли таъсирини қуритмасдан, ярамас муҳит, ёмон ўртоқ, беъмани ўйин-кулги, саёқлик ва бебошликка қарши курашмасдан туриб бола тарбиясида катта ютуқларга эришиб бўлмайди. Бу ишга бутун жамоатчилик сафарбар қилиниши лозим. Жамоатимизда бола тарбиясига халол берадиган, салбий таъсир қиладиган бирон ҳаракатга ўрин бўлмаслиги керак. Ҳамма куч болани коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашга хизмат қилмоғи лозим.

Жамоатчилик ёрдами билан Н. исмли қиз онгли, интизомли, ахлоқли болалар қаторига қирди. «Қизимнинг бўйи етиб қолди, ҳа деб уйдан чиқиб кетавериши энди бизга ёқмайди» деган баҳона билан уйдагилар уни ўқишдан олиб қолишди. Ота-онасининг юзидан ўтолмаган қиз ўқишини ташлашга мажбур бўлди. Лекин «Тинчлик» маҳалла комиссиясининг раиси Самад аканинг актив иштироки, синф раҳбари ва ота-оналар комитетининг ёрдами билан қиз яна ўқишга қайтарилди. Н. яхши ўқийди, ахлоқли-одобли қиз. Эндиликда Н. ҳам, унинг ота-онаси ҳам жамоатчиликдан хурсанд. Бу—жуда севинарли ҳол эмасми, ахир!

Ота-оналик бурч болага берган тарбиянгиз билан ўлчанади. Бу бурч болани илмли, ахлоқли, меҳнатсевар, уддабурон, чевар, ботир, халқ хизматига содиқ қилиб вояга етказиш демакдир.

Агар ҳар бир ўғил-қиз коммунистик жамият қуришга муносиб ҳисса қўшса, яхши хулқи, илми-ҳунари, ҳалол меҳнати, қаҳрамонлиги билан донг чиқарса, бу бизнинг фахримиз ва бахтимиз, эмасми! «Ота-онангга раҳмат, таълим берган устозингга раҳмат!» деган гапни эшитишга нима етсин. Шунинг учун болаларимизни яхши тарбия қилайлик. Ҳақиқий инсон ва одми бўлишига ёрдамлашайлик. Коммунистик жамиятнинг талабига мувофиқ ота-оналик бурчимизни шараф билан бажарайлик.

А. РУСТАМОВ,
республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи.

БОЛ ТАТИЙДИ

Февраль ойларининг бошлари эди. Кафедра ўқитувчиси Павел Григорьевич Пушкарский учинчи курс студентларини дала тепасига бошлаб чиқди:

— Мана, бизнинг бригадамизга ажратиб берилган ер, — деди у. — шу ерга экин экамиз. Экинларни ўзимиз парвариш қиламиз, ҳосилни ҳам ўз кучимиз билан йиғиштириб оламиз.

Студентлар ўз амалий машғулотларини эрта кўкламданоқ бошладилар. Тажриба хўжалиги далаларига карам, помидор, маккажўхори, оқжўхори экилди. Республикамизнинг турли районларидан келтирилган мевали дарахтлар маҳаллий иқлим шароитига мослаб парвариш қилинабошланди. Мева ниҳоллари яхши ривож оляпти. Бу йил қишлоқ хўжалиги институтининг тажриба хўжалиги далаларида сабзавот ва полиз экинларидан мўл ҳосил етиштирилди. Айниқса, мева ва узум ҳосили мўл бўлди.

Б. АБДУЛЛАЕВ.

Суратда: Тажриба хўжалигида узум узиш пайти.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

ТАСС БАЁНОТИ

Африкадаги Конго республикаси империалистик давлатларнинг қуролли интервенция қилишлари учун яна объект бўлиб қолди. Жанг қилишга тайёр бўлиб турган юзлаб парашютчи десантчиларни, оғир ҳарбий техникани АҚШнинг ҳарбий ҳаво кучлари Конгога элтиб қўяётганлиги тўғрисидаги хабарлар билан жаҳон матбуоти тўлиб чиқмоқда. Леопольдвилга танклар, броневиклар келтирилмоқда. Америка экипажлари билан биргаликда ҳарбий транспорт самолётлари ва вертолётлар юборилмоқда. Чет эл информация агентликларининг хабарига қараганда, Америка ҳарбий авиацияси жанг операцияларини бошлаб юборибь. Конгонинг ватанпарвар кучлари отрядлари устига ракеталар отмоқда ва уларни пулемётлардан ўққа тутмоқда.

Кичикроқ мустамлакачи давлатлар ҳам Вашингтондан кейинда қолмоқчи эмаслар. Португалия ҳукумати Анголадан Конго пойтахтига қурол-яроғ ва ўқ-дори запасларини юбормоқда. Конгодаги бельгиялик ҳарбийлар активлашмоқда.

Америка Қўшма Штатлари ва унинг НАТОдаги шериклари Конгонинг ишларига қуролли аралашмоқ учун кўпдан бери биргаликда тайёргарлик кўриб келдилар. АҚШ давлат секретарининг ўринбосари Гарриман Брюсселга сафар қилган вақтда америкалик ва бельгиялик мустамлакачилар ўртасида ролларни тақсимлаш тўғрисида гаплашиб олинди. Давлат секретарининг ёрдамчиси Уильямс ўтказиладиган операцияларнинг планларини координациялаш вазифасини зиммасига олиб, Леопольдвилга келиб кетди. Мустамлакачилар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан ҳам, Африканинг марказидаги воқеаларга бевосита дахлдор бўлган давлатлар билан ҳам ҳисоблашмай, ўзаро тезроқ тил бириктиришга интилдилар. Улар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси ва суверен давлат бўлган Конго республикасининг ички ишларига қурол кучи билан аралашиб, жаҳонни рўй берган факт олдида қолдирмоқдалар. Маълумки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшинларининг паноҳи остида Конгодаги ватанпарвар кучлардан ўч олинган эди ва Патрис Лумумба ёвузларча ўлдирилган эди. Мустамлакачилар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг яқинда Конгодан олиб чиқиб кетилган қўшинлари ўрнига бу мамлакатга АҚШ, Бельгия ва НАТО аъзоси бўлган бошқа мамлакатларнинг қўшинларини киритмоқчилар.

Америка қўшинлари нега Конгога юборилмоқда? АҚШ ўзидан узоқда бўлган бу мамлакатда нималарни изламоқда? Конго Америка территорияси эмас, Америка штати эмас. У — суверен давлат-ку.

Конго ишларига қуролли аралашишнинг ҳақиқий мақсадларини ҳар қанча ниқоблашга уринаётган бўлсалар ҳам, бу мақсад шундан иборатки, Конго халқининг ўсиб бораётган миллий озодлик ҳаракатини бостиришга, чет давлатлар томонидан қўйилган ҳукмдорларнинг бўшашиб қолган мавқеини Америка найзалари билан мустаҳкамлаб олишга, шу мамлакатнинг табиий бойликларини талаётган империалистик монополияларнинг позицияларини сақлаб қолишга ва кучайтиришга ҳаракат қилмоқдалар.

Лекин Конгонинг ватанпарвар кучлари Вашингтонда ва Брюсселда тайёрланган планларни барбод қилмоқ учун маҳкам бел боғлаганлар. Ўтган йиллар конголик ватанпарварларнинг кучини синдирмаганлиги, уларнинг иродасини бўшаштирмаганлигини кўрсатиб турибди. Мамлакат ўз мустақиллигини ҳимоя қилмоқ учун яна кўтарилди.

Конгога қарши қилинаётган жандармлик операциялари Африкадаги баъзи давлатлар томонидан қувватланаётир, деган таассуротни туғдирмоқ учун АҚШ давлат департаментининг буйруғи билан унинг Леопольдвил ҳукуматидаги одамлари жазо операцияларида қатнашмоқ учун қўшин юборишни сўраб, Африка мамлакатларининг ҳукуматларига мурожаат қилдилар. Бу — мустамлакачилик сиёсати ўтказаётганлар ишлатаётган янги найранг эмас. Ўтмишда мустамлакачилар бундай тактикадан неча марталаб фойдаланган эдилар — африкаликларга қарши шу африкаликларнинг қўли билан курашган эдилар. Лекин ҳозир замон бошқача.

Африка қўшинларини Конгога юбориш тўғрисидаги илтимосга ишониб қарайдиган африкаликлар камдан-кам бўлса керак, чунки улар бу илтимосни кимлар қилаётганлигини биладилар. Қўшинлар юбориш тўғрисидаги илтимос Америка дипломатия бошқармасининг қутқиси билан қилинганлигини билган Африка давлатлари бу илтимосни бажо келтиришларига умид қилмай, АҚШ шу қўшинларга керакли харажатларнинг ҳаммасини ўз зиммасига олишга тайёр эканлигини дарров айтиб қўя қолди. Лекин Вашингтондагилар ҳамма нарсани ҳам долларга сотиб олиб бўлмаслигини унутиб қўйган бўлсалар керак. Халқларнинг виждонини ва номусини пулга сотиб олиб бўлмайди. Африка мамлакатларининг бирдамлигини, уларнинг ўз мустақилликларини ҳимоя қилишга жазм қилиб қўйганликларини жаранглама тангага сотиб олиб бўлмайди. Шу сабабли Конгодаги мустамлакачилик тартибларини сақлаб қолиш учун Вашингтон ҳар қанча маблағ ажратмасин, шу нарсага амин бўлиш мумкинки, АҚШ ҳар қанча пул сарфласа-да, Африка халқларини мустамлакачилик авантюраларини қувватлашга мажбур қила олмайди. конголик ватанпарварларнинг курашини бостира олмайди.

Ўз мамлакатининг мустақиллиги учун курашаётганлар ёрдам сўраб, мурожаат қилса, бу — бошқа гап эди. Африкадаги кўпгина давлатларнинг ҳукуматлари Африка бирлиги идеалларига амал қилиб, озодлик ва миллий мустақиллик учун курашаётган кучларга ёрдам беришга ўзларининг тайёр эканликларини айтдилар. Бундай ёрдам сўраб қилинган мурожаатларни бошқа халқлар ҳам бажо келтирадилар. Тинчлик ишини ҳақиқатан қадрлаётганлар, мустамлакачилик системасининг қолдиқларини батамом ва узил-кесил тугатиш учун курашаётганларнинг ҳаммаси Конго халқининг курашига бепарво қараб турмайди. Конго халқи Африкадаги ва бошқа тинчликсевар мамлакатларнинг мададига таяниб, ўзининг ички ишларига чет давлатларнинг аралашувини даф қилмоқ ва мустамлакачиларни ўз мамлакатидан ҳайдаб чиқармоқ учун куч топа олади.

ТАСС ўзига берилган ваколатга биноан шуни маълум қиладики, Совет ҳукумати Конгонинг ички ишларига АҚШ ва Бельгиянинг қуролли аралашувини қатъиян қоралайди. Конгони мустамлакачи давлатларнинг Африкадаги ҳарбий таянч пунктига айлантириш Африкадаги кўпгина мустақил давлатларнинг мустақиллигига жиддий хавф бўлур эди. Яна бунинг устига империалистик давлатларнинг Конгони ҳарбий оккупация қилиши Африка марказида янги уруш ўчоғини вужудга келтирган бўлур эдики, бу нарса Конго халқини ва Африкадаги бошқа мамлакатларнинг халқларини АҚШ Жанубий Вьетнамда қилаётган урушга ўхшаш урушга тортиш хавфини туғдирган бўлур эди. Империалистик доиралар тўғридан-тўғри ҳарбий аралашиш йўлига тушиб олиб, Африкадаги мустақил давлатларга ошкора дағдаға қилмоқдалар ва шу билан бирга халқаро ҳуқуқ нормаларини ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг асосий принципларини қўпол равишда поймол қилмоқдалар.

Конгонинг ичида бўлаётган сиёсий воқеалардан Конго халқига қарши интервенцияни оқламоқ учун баҳона тариқасида фойдаланиш мумкин эмас ва фойдаланилмаслиги лозим. Конго халқи ўзининг сиёсий ва иқтисодий муассасаларини ривожлантириш, ўзгартириш ҳамда қандай ҳукумат ўз иродасини ифодалаши лозимлигини белгилаш масаласини фақат якка ўзи ҳал қилишга ҳақлидир. На Вашингтонда, на Брюсселда, на бошқа чет давлат пойтахтида, ҳеч ким бу ҳуқуқни рад қила олмайди ёки айниқса бу ҳуқуқни Конго халқидан зўравонлик билан тортиб ололмайди. Конго халқи қўлига қурол олиб, мустамлакачиларга қарши курашга кўтарилди ва бу билан ўзининг муқаддас ватанпарварлик бурчини бажармоқда.

Конго халқининг озодлигига чанг солаётганлар шуни билмасликлари мумкин эмаски, Конгонинг ички ишларига қуролли аралашишнинг давом эттирилиши жанжални кенгайтириб юборишга олиб келиши мумкин. Конго халқининг Африкада ва Африкадан бошқа жойларда ҳам чинакам дўстлари бор, улар Конго халқига зарур мадад бера оладилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ДЎСТЛИК ҲАФТАЛИГИ ОЛДИДАН

СОВҒАЛАР

Тошкент чинни заводи СССР халқлари дўстлиги ҳафталигига атаб, ажойиб совғалар тайёрлади. Бу дўстлик тантанасига атаб чиқарилаётган пиёла, чойнак ва тарелкалар, шунингдек ранг-баранг вазаларда «СССР халқлари дўстлиги ҳафталиги» деган сўзларни ўқиш мумкин. Бундан ташқари Ватанимиз пойтахти — Москва, Ленинград ҳамда иттифоқчи республикалар пойтахтларининг номлари ёзилган алоҳида чинни идишлар ҳам ишлаб чиқарилди. Ҳафталик совғаларини чиройли ва бежирим қилиб ишлашда моделчи Нина Доброкова, гул солувчи Гулсун Юсупова, чиннига расм солувчи Мария Колочева, Санобар Муҳамедова ва бошқалар жонбозлик кўрсатдилар.

ЛЕКЦИЯ, СУҲБАТ, УЧРАШУВ

«Билим» жамиятининг Тошкент шаҳар бўлими ҳафталик кунларида саноат корхоналари, маданият уйлари, клублар ва маҳаллаларда тинчлик, халқлар дўстлиги темаларида қатор лекция ва суҳбатлар ўтказади. Лекцияларни ўқишга олимлар, тажрибали пропагандистлар ва малакали лекторлар жалб этилади.

Ҳафталикнинг Москва кунида улуғ пойтахтда ўқиган ишчилар, олимлар ва студентлар билан учрашувлар ўтказилади. Ленинград кунида эса пойтахтимиз меҳнаткашлари ана шу қаҳрамон шаҳарни немис фашистларидан озод қилишда қатнашган кишилар билан суҳбатда бўладилар. Барча қардош республикалардан келган вакиллар билан ҳам худди шундай самимий учрашувлар ўтказилади.

«ЮЛДУЗЛАР»

Давлат бадиий адабиёт нашриёти ҳафталикка совға қилиб таниқли ўзбек шоирларининг тинчлик ва дўстлик ҳақида ёзган шеърларидан иборат махсус тўпламни босмадан чиқараётир. Бу тўплам «Юлдузлар» деб аталади. Китобга Ғафур Ғулом, Асқад Мухтор, Шуҳрат, Туроб Тўла, Шайхзода, Миртемир ва бошқа ўзбек шоирларининг қардош-қардрон совет республикаларига аталган шеърлари киритилган.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

«ШАРҚ ГУЛИ» АРМУҒОНИ

«Шарқ гули» артелида ҳам дўстлик ҳафталигига аталган бир неча совғалар тайёр қилиб қўйилди. Улар ичида турли хил рангдаги духобалардан тикилган ёстиқ жилдлари диққатга сазовор. Бу совғаларга «СССР халқлари дўстлиги ҳафталиги, Тошкент, 1964 йил 29 август» деб ёзиб қўйилган. Бу совғаларни тайёрлашда кашта цехининг мастери Ҳолида Шоюсупова ҳамда тикувчи қизлардан Ойниса Ёқубова, Маъфура Имомалиева ва бошқаларнинг хизмати катта бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН СПОРТЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Тошкентдаги «Старт» ва «Текстильшчик» стадионларида Ўрта Осиё Халқ хўжалик кенгаши саноат корхоналарининг биринчи спартакиадаси программасига киритилган финал мусобақалари тўрт кун давом этди. Бутун ёз давомида Ўрта Осиёдаги барча республикаларда бу оммавий спорт мусобақасига қизғин тайёргарлик олиб борилганди. Ҳамма жойда: корхоналар, шаҳарлар, республика областлари спартакиадалари ўтказилиб, уларда 200 мингдан ортиқ физкультурачи қатнашди. Бу мусобақаларга тайёргарлик давомида 55 янги спорт мастери, минглаб разрядли спортчилар, ГТО комплекси значогини қўлга киритган физкультурачилар тайёрланди. Янги спорт иншоотлари фойдаланишга топширилди.

Ниҳоят Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон ва Қирғизистоннинг энг яхши 600 спортчиси Тошкентга тўпланди. Улар енгил ва оғир атлётика, футбол, баскетбол ва волейбол, спорт гимнастикаси, сузиш ва велосипед спорти бўйича биринчилик учун курашдилар.

Спартакиадада Ўзбекистоннинг «Меҳнат» кўнгилли жамияти спортчилари энг яхши натижага эришдилар. Умумкоманда ҳисобида ҳам Ўзбекистон вакиллари умумий биринчи ўринни эгалладилар.

П. КОНОВАЛОВ.

ҒАЛАБА БИЛАН ҚАЙТДИЛАР

Дўст Афғонистонга борган Тошкентнинг «Пахтакор» футболчилари 26 августда сафардан қайтиб келдилар. Улар афғон футболчилари билан уч марта учрашув ўтказиб, учаласида ҳам ғалабага эришдилар. Биринчи куни мамлакат маориф министрлигининг терма командаси билан ўйнаб, рақиблар дарвозасига учта жавобсиз тўп киритдилар. Бу тўпларни Қаҳҳоров ва Раҳматуллаев (2 та) киритдилар. Иккинчи куни — 23 августда Қобул университети терма командаси билан куч синашдилар. Бу ўйинда ҳисоб ўзбек футболчилари фойдасига 1 : 0 бўлди. Тўпни Г. Красницкий урди. Қобул шаҳар терма командаси билан бўлган учинчи матчда эса Малиновский, Красницкий ва Раҳматуллаев биттадан тўп уриб киритиб, ҳисобни 3 : 0 қилдилар.

СЛОВАКИЯ МИЛЛИЙ ҚЎЗҒОЛОНИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА

ЖАСОРАТ

Чехословакиянинг Братислава шаҳрида жойлашган меҳмонхоналардан бирининг олдида совет туристлари тушган автобус келиб тўхтади. Улар орасидаги қотмадан келган, ўрта ёшдаги бир кишини атрофини одамлар дарҳол ўраб олишиб, ундан нимачидир сўраша бошлади. Кутиб олувчиларнинг лабларида кулгу, баъзиларининг кўзида эса ёш ялтирайди...

Бу киши ким? Нега чехословаклар уни шунчалик тантана билан кутиб олишмоқда.

...Бу саволга жавоб топиш учун кейинчалик Янгийўлга боришга тўғри келди. Биз автоколонна шофери Константин Хрисанфович Данилов уйидамиз. Унинг столи устида қоғозлари анча сарғайиб қолган хатлар, уруш йилларидан ёдгорлик бўлиб қолган эски фотосуратлар... Ҳа, бизнинг мезбонимиз Улуғ Ватан уруши йилларида Чехословакияда жанг қилган. У бундан 20 йил муқаддам бўлиб ўтган словак миллий қўзғолонининг қатнашчисидир. Данилов уруш даври хотираларини эслаб, шу қўзғолоннинг қаҳрамонона кунлари тўғрисида гап бошлайди.

— Ўзингизга маълум, — дейди Данилов, — 1939 йил 14 мартда гўё «мустақил» словак давлати эълон қилинган. Гитлернинг ёвузона мўлжалига кўра, бу давлат Германиянинг Совет Иттифоқига қиладиган ҳужумида база бўлиб хизмат қилиши лозим эди.

Ўша вақтда словак ҳукумати черков ва руҳонийлар ҳамда помешчиклар партияси қўлида эди. Фашизм малайи бўлган Глинка бошқарарди уни. Фашистлар словакларчи, фақат Гитлергина сизлар учун яхши ҳаёт яратиб беради, деб ишонтиришга уринишарди. Бироқ бу мамлакатда бошқа партия — коммунистлар партияси ҳам мавжуд эди. Бу партия Марказий Комитети Москвадан туриб, немис босқинчилари томонидан оккупация қилинган Чехословакия территориясидаги яширин ҳаракатга раҳбарлик қиларди. 1941 йили Чехословакиянинг эмиграциядаги ҳукумати Совет Ҳукуматига мурожаат қилиб, СССР территориясида чехословак ҳарбий қисмини тузишга рухсат беришни илтимос қилди. СССР ҳукумати бу илтимосни қондирди. Тез орада, ўша вақтда полковник, ҳозир эса армия генерали Л. Свобода бошчилигида Чехословак корпуси ташкил қилинди.

1944 йилнинг май ойида К. Готвальд Украина ССР ҳукумати вакиллари билан музокара юритиш учун Москвадан Киевга келади. У Н. С. Хрушчевдан Чехословакияда партизанлик ҳаракатини ташкил қилишда ёрдам беришни сўради. Ана шунда Словакияга тажрибали командирлар — Асмолов, Величко, Егоров, Шукаев, Полянский ва бошқа ўртоқлар юборилди. Словакия партизанлар ҳаракати душманнинг энг орқа томонида аёвсиз кураш олиб боришни ташкил қиладиган тажрибали командирлар билан таъминланди.

1944 йил 16 августда Чехословакия Компартияси раҳбарлиги Москва радиоси орқали словак халқига мурожаат қилди. Бунда словакларнинг партизанлик ҳаракати озодлик учун умумий курашнинг таркибий қисми эканлиги таъкидланди. Бу ҳаракат совет халқлари томонидан қўллаб-қувватланди. Словак халқи партизанлик урушини янада авж олдирди.

Ниҳоят 29 августда Словакиянинг ғарбий ва шимолий чегараларида танклар, самолётлар пайдо бўлди: Жилина шаҳари атрофида немис босқинчилари билан шиддатли кураш бошланиб кетди. Словакия ҳукмрони бўлиб олган манфур Тисо топшириғи билан генерал Чатлош Братислава радиоси орқали немислардан партизанларга қарши курашда ёрдам беришни илтимос қилди. Лекин партизанлар бўш келишмади. Улар Миллий армия солдатлари ёрдамида душманнинг қаттиқ қаршилигини енгиб қўзғолон маркази — Банска-Бистрицага кирдилар., Бутун словак халқи партизанлар курашига ёрдам берди.

Константин Хрисанфович ўрнидан туриб, китоб жовонидан бежирим ишланган катта бир китобни қўлига олди.

— Бу китобда, — деди у, — қўзғолон кунлари жуда яхши тасвирланади. Китоб «Шонли қаҳрамонлик кунлари» деб аталади.

Китобда, жумладан, бундай деб ёзилган: ...«Янги Чехословакия Республикаси ҳақиқатан ҳам чинакам янги, ижтимоий ва миллий жиҳатдан янада демократик, янада одилроқ, янада яхшироқ республика бўлиши керак». Ана шу сўзларни 1944 йилнинг 27 сентябрида Чехословакия компартияси раҳбарлигининг вакили Ян Шверма айтган эди.

— Тарихий ҳужжатлардан маълум бўлишича, — давом этади ўз ҳикоясида Данилов, — фашистлар Словакиядаги қўзғолонни бир кун ичида бостириш учун зўр бериб ҳаракат қилган эканлар. Гитлер буйруғига кўра, бу ерга тиш-тирноғигача қуролланган 4 та СС дивизияси юборилган. Хайриятки энг муҳим стратегик пунктлар халқ қасоскорлари ва қўзғолончилар армияси қўлида эди. Улар душманнинг қаттиқ қаршилигига дуч келганларидан кейингина 27 октябрда Банска-Бистрицани ташлаб чиққан эдилар.

Лекин кураш тўхтамади, у Чехословакия Компартияси раҳбарлигида борган сари кучая борди. Партизан урушига унинг бош штаби ҳамда яширин миллий комитет раҳбарлик қилди. Штаб қўмондони эса совет полковниги Асмолов эди. Бу кураш халқ қаҳр-ғазабининг, унинг душманга бўлган нафратининг ёрқин ифодаси бўлди. Унда словак партизанлари билан бир қаторда совет, болгар, югослав, поляк француз ва бошқа миллат вакиллари ҳам актив қатнашди. Уларнинг дўстлиги, бирлиги ва жасорати олдида душман ожизлик қилди. Тез орада озодлик қуёши Чехословакия устида ҳам порлади.

Эндиликда Чехословакия Социалистик Республикаси халқи муваффақиятли равишда социализм қуриб, тинчлик, демократия ва социалистик лагернинг ягона оиласида тинч ижодий меҳнат билан шуғулланаяпти. Чех, словак ва совет халқларининг фашистларга қарши курашда биргаликда кўрсатган қаҳрамонликлари асло ёдимиздан чиқмайди.

Л. ГЛАУБЕРЗОН.

Суратда: Словакия қўзғолонининг қатнашчиси ўртоқ К. Х. Данилов ўз боғида. Автор фотоси.

«МАЙНА»НИНГ ЎЛИМИ

(ВОҚЕИИ ҲИКОЯ)

Табиат кумуш бўёқлар оғушида жилваланиб ётибди. Дарахт ва гуллар япроқлари устига қўнган шабнамдан бўса олади.

Май тонги. Уйдагиларнинг оромини бузмайин, деб оёқ учида ташқарига чиқдим. Деворга осиғлиқ рюкзак ва қўшотарни олиб, сарой эшигини очдим. Ўрдак шарпамни сезибди шекилли, лапанглаб олдимга чиқди. Мен у билан ўтган уч йил мобайнида неча марта овга чиққанимни эслайолмайман, аммо бирон марта «ўлжа»сиз қайтмаганман. Шунинг учун таниш овчилар ўрдагимга ҳасад билан қарашар, сот деб қўйишмасди, «Майна» (сайроқи хушовоз ўрдагимга шундай исм қўйган эдим) овоз чиқарганда ҳатто тез учиб кетаётган ўрдаклар унинг «ға-ға»сига маҳлиё бўлиб, кун бўйи устида айланишиб олдига тушмай қолишмасди.

— «Майна», бугун овимиз ўнгидан келадими? — қўнғир хошияли қанотларини силаб эркаладим уни. Ўрдак гўё гапимни тасдиқлагандек бўйнини чўзиб, юзларимга ишқаланди.

□ □ □

«Майна»ни қўлтиқлаб олиб, йўлга тушдим. Қамишзор узоқ эмас эди, дўнгликда гердайиб турган бобоёнғоқдан ўтиш билан кўл кўзга ташланади. Вақтни ўтказмасдан қадамни тезлаштирдим. Кўлнинг қуйилиш жойида қамишдан чайла ясалган. Қайиқчам ўша ерда турар эди...

Тонг отишига ҳали хийла вақт бор. Бироз мизғиб олинса ҳам бўлади. Баҳор туни қанчалар қисқа — уфқ бир ёқдан қораябошласа, иккинчи томондан зангори тўнини ечишга ошиқади.

Эрталабки шабадада қамишлар шивирлаб кишини аллалайди. Кўзим уйқуга кетган бўлса керак, бақанинг қуриллашидан уйғониб кетдим. Шуни кутиб тургандек, қирғоқ ёнида шўнғиб юрган «Майна» ёнимга сузиб келди. Қамишзорни аста ёриб кўлнинг ўртасига чиқдим. Ўрдакни қўйиб юбориб, ўзимни яширдим. «Майна» бир-икки сувга шўнғиб, қанотларини мойлашга ўтди. Пардозини тугатгач шундай сайраб кетдики, ҳаяжонланганимдан милтиқни ўқлашни ҳам унутаёзибман. Шу заҳотиёқ «Майна»га қаердандир ёқимли овоз жўр бўлди. Ўрдак бундан завқланиб, қаттиқроқ «ға-ға»лай бошлади. Тепамдан ҳавода қанотларини енгил сийпаб икки қуш учиб ўтди ва «майна» олдига ўқдек отилиб тушди. Улар ўрдагимга қараганда йирикроқ эди. Нишонни олиб, тепкини босдим. Ўрдаклар бараварига сувдан кўтарилишди, аммо шу заҳотиёқ улардан бири ағдарилди. Майнам «ччалиқ шошмасанг ҳам бўлар эди» дегандек чайла томон қараб қолди. Унинг ғамгин боқиши саноқли умри қолгани, ёру биродарлари билан бироз муддат бўлса ҳам бирга бўлиш истаги борлигини англатаётгандек эди.

Ўрдак дўстларини чақирар эди. Унинг овози яна бир ўрдакни ўзига жалб этди. Аммо негадир у «Майна» устида айланиб кутилмаганда яна кўтарилди ва кўлнинг бошқа томонига учиб кетди.

Ҳайрон бўлдим. Мени сезиб қолдимикан? Йўқ. Чайламни ҳеч нарса пайқай олмайди. Ўрдак катта доира ясаб, олдимизга қайтди, лекин нимадандир чўчиб, қайта узоқлашди. Бу ҳол бир неча бор такрорланди. Тоқатим тоқ бўлиб, уни отишга жазм қилдим. Лекин овозини баралла қўйиб — «ға-ға»лаётган «Майна»нинг бирдан жимиб қолиши хаёлимни бўлди. Қамишзор устида панжаларини кериб, лочин яқинлашар эди. Этим жимирлаб кетди. Ўрдакни қўйиб, қорақчини мўлжалга ола бошладим. Бечора «Майна» «мени қутқар», дегандек қичқириб ўзини қамишлар орасига урди.

Лочин билан орамизда эллик метрча масофа қолди. Қўлим тепкида. Яна беш-ўн метр яқинроқ келишини кутиб турибман. Лекин отишга улгурмадим, орқамдан милтиқ овози янгради. Лочин соядек бир зумда ғойиб бўлди. «Майна» типирчилаб қолди. Қандай воқеа рўй берганини англайолмай бақириб юбордим: «Отманг!» Ургатилган ўрдак!» Лекин вақт ўтган эди. «Майна»нинг ҳозиргина чақнаб турган кўзлари юмилган, зангори қўнғир қаноти сув бағрини қучган, жонсиз танаси эса сув бетида чайқалар, майин шабада уни қирғоққа томон етаклар эди.

Оёғим остида шу дамгача индамай ётган ит аста сувга тушди ва ҳамроҳини авайлаб ёнимга келтирди...

Садоқатли қуш энди уйимнинг тўридан жой олган. Унинг кўзлари бир нуқтага тикилган, керилган қанотлари ҳавода муаллақ туради. Ҳар гал овга отланганимда, унга мурожаат қиламан:

— «Майна», бугун овимиз ўнгидан келармикан?..

Я. САЛИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИЗОР

28 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Сизни мактаб кутади**, 18.35 — **Телевизион янгиликлар.**

Рус тилида: 18.55 — **Спорт эшиттириши.**

Ўзбек тилида: 19.30 — **Олтин ёз неъматлари**, 20.00 — **Остонангда** (бадиий фильм).

21.15 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 21.25 — **Тириклар орасидаги мурдалар** (Тошкент телестудияси фильми премьераси), 21.45 — **Телевизион янгиликлар**, 22.05 — **Реклама ва эълонлар**, 22.10 — **Биласизми?** (музикадан суҳбат).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Тана** (болалар учун қўғирчоқ фильми), 18.30 — **Дўстининг уйи** (Оренбург телестудияси очерки), 18.40 — **Хизматкор** (Ленинград телестудияси постановкаси), 19.40 — **Тошкент янгиликлари**, 19.50 — **Ханасс ансамбли «Жарки» концерти.**

Ўзбек тилида: 20.30 — **Хотин-қизлар учун**, 20.50 — **«Оспин-Дабан» қиссаси** (телевизион фильм), 20.10 — **Тошкент янгиликлари**, 21.20 — **Тошкент қурилишларида.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VIII да **Флория Тоска**, 29/VIII да **Фауст.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VIII да **Номаълум киши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VIII да **Тошболта ошиқ**, 29/VIII да **Катта концерт.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Почтальон эшик қоқди — «ВАТАН», «ИСКРА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Оиласиз — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 да).

Ишларинг қалай, йигитча? — НАВОИЙ номли (кеч соат 6-40 минутгача).

Эҳтиёт бўлинг, буви — НАВОИЙ номли (кеч 6-40, 8-20 минут ва 10 да).

Командир арзандаси (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да), **Фанфан-Тюльпан** (кундуз ва кечқурун) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

«Ёшлик» альманахи — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Тақдир ноғоралари — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10-10 минутда)

Улим чангалида — «ОКТЯБРЬ».

Актриса — «ВАТАН».

Ишларинг қалай, йигитча? — НАВОИЙ номли.

Командир арзандаси — «ФЕСТИВАЛЬ», ТЕЛЬМАН номли.

Алданган алдамчилар — КАФАНОВ номли.

Иккала ёш — «УДАРНИК».

Фома Гордеев — 1 МАЙ номли.

Каро — ПУШКИН номли.

Оқ карвон — «ШАРҚ».

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими — 31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 11844. ИНДЕКС 64695. Нашпр. № 1828.